

СИБЭТИЭЙ ИАКОВ АПОСТОЛ ИЛДЫТ СУРУГА

1 Омуктар ортолоругар тарѳанан олорор уон икки аѳа ууһугар Тангара уонна Айыы Тойон Иисус Христос кулутгарыттан – Иаковтан эѳэрдэ.

Итэѳэл уонна муударас

²⁻³ Бырааттарыам, итэѳэлгитин тургутуу тулууру үөскэтэрин билэн туран, эһигини холоон көрөр араас ыарахаттар күһэйдэхтэринэ, ону барытын улуу үөрүүнэн көрсөр буолун. ⁴Эһиги бары өттүнэн ситэн-хотон, туох да итэѳэһэ суох буоларгыт туһугар, тулууругутун тиһэѳэр тийэ мүччүрүтүө суохтааххыт. ⁵Өскөтүн эһигиттэн хайаѳыт эмэ муудараһа тийбэт буоллаѳына, ону кини Тангараттан көрдөстүн, оччоѳо барыларыгар дьэллэмник, сэмэтэ-сунхата суох биэрэр Тангара киниэхэ муударай өйү биэриэѳэ. ⁶Ол эрээри кини Тангараттан көрдөһөрүгэр, кыратык да саарбахтаабакка, диринник итэѳэйэн туран көрдөстүн. Саарбахтыыр киһи муора долгунун курдук: тыал кинини таптаабытынан ытыйар, уһа-ханас быраѳаттыыр. ⁷Оннук киһи Айыы Тойонтон тугу эмэ ылым этэ диэн санамматын даѳаны. ⁸Бигэ санаата суох киһи бары суолугар барытыгар мунаах буолар.

⁹Биир итэѳэллээх дьаданы бырааттарбыт – Тангара кинилэри үрдэтэриттэн үөрүөхтээхтэр, ¹⁰оттон баай киһи – Тангара кинини намтатарыттан үөрүөх тустаах, тоѳо диэтэххэ, кини баайа-дуола, сибэкки от курдук, кылгас үйэлээх. ¹¹Күн тахсан өнүрүк куйаас түстэѳинэ, сибэкки умнаһа куура хатан, кэрэ бэйэтэ кэхтэрин, сибэккитэ түһэрин курдук, баай киһи эмиэ түбүгүн үгэнигэр кэхтиэѳэ.

¹²Аньыыга тардар моһоллору тулуурдаахтык туораабыт киһи алгыстаах: оннук киһи тургутууну тулуйан баран, Айыы Тойон* Кинини таптыыр дьонго биэриэх буолан эрэннэрбит олобун мэнньиэһин ылыаба. ¹³Аньыы угаайытыгар киирэн биэрээччи «Миигин Тангара угуйар» диэбэтин: Тангара куһаҕанга умсугуйбат уонна кими да аньыыга уккуйбат. ¹⁴Ханнык баҕарар киһи бэйэтин аньыылаах баҕатын батыһан, ол умсулҕаныгар ылларан, аньыы угаайытыгар киирэн биэрэр; ¹⁵имэннээх баҕа санаа аньыыны үөскэтэн төрөтөр, оттон аньыы, улааттар-улаатан, өлүүгэ тиэрдэр.

¹⁶Онон, таптыыр бырааттарым, бэйэҕитин албыннаныман. ¹⁷Сиргэ баар бары үтүнү, энкилэ суох үчүгэй бэлэҕи барытын күнү, ыйы, сулустары айбыт Аба Тангара бэлэхтиир; Кини ханан да кубулуйбат, Киниэхэ уларыйыы күлүгэ да түспэт. ¹⁸Тангара биһигини, Кини санга айымньыларыттан бастакылары буоларбыт туһугар, кырдыктаах тыл көмөтүнэн төрөппүтэ.

Тангара тылын истии уонна толоруу

¹⁹Онон, таптыыр бырааттарым**, хайабыт да истэргэ чуор, саҕарарга бытаан, уордайарга нэс буолуохтаах. ²⁰Уордайар киһи Тангара кырдыгынан онорор кыага суох. ²¹Онон бары кирихары, сөнөн сылдыар өс санааны киэр анһан, бу сүрэххитигэр олордунан дууһаҕытын быһыылар кыахтаах тылы улгумнук ылыныҥ. ²²Истибиккитинэн эрэ мунгурданан, бэйэҕитин албыннаныман, истибит тылгытын тутуһун. ²³Тангара тылын истэр эрэри, толорбот киһи сиэркилэбэ көрүнэр киһи курдук: ²⁴киһи күлүгүн көрүнэ түһэн баран – тэйдэ да, сонно дьүһүнүн-бодотун умнан кэбиһэр. ²⁵Оттон киһиэхэ көнгүлү биэрэр энкилэ суох сокуон ис дьинин сыныһан өйдүүр уонна ону толорор киһи умнуган истээччи буолбатах, кини истибит тылын толорор, онон тугу гынарыгар барытыгар алгыстаах буолуо.

* 1:12 *Айыы Тойон* – сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «Тангара». Мэнньиэс (*нууч.* венец) – күрэхтэһиигэ кыайбыт киһи төбөтүгэр кэтэр венога.

** 1:19 *Онон, таптыыр бырааттарым* – сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «Онон өйдөөн, таптыыр бырааттарым».

²⁶Энигиттэн хайафьт эрэ Тангарафа бэриниилээхпин дэнэ сылдын, тылын кыана тутубат буоллафына, ол аата бэйэтин албыннанар — кини Тангарафа бэриниилэммитэ туохха да турбат. ²⁷Кыһалфа кыһарфана хаарыйар тулаайахтарыгар, огдооболоругар көмөлөһүү, бэйэни аньыылаах дойду кириттэн харыстаныны — бу баар Афа Тангара иннигэр ыраас, омсото суох дьин бэриниилээх буолуу.

Сирэй көрбөх буолууттан сэрэтии

2 Бырааттарым! Килбиэннээх Айыы Тойоммутун Иисус Христону итэҕэйэр дьон сиэринэн эниги киһиэхэ барытыгар биир тэн үтүө сыһыаннаах буолун. ²Арай мустан олодоххутуна, тарбадын аайы кыһыл көмүс биһилэхтээх сиздэрэй бэйэлээх баай киһи уонна илбирийбит таҕастаах дьадангы киһи киирдиннэр. ³Эниги баайдык таҕныбыт киһини көрөн: «Баһаалыста, манна кэлэн олоҕор», — диэн ыныран баран, дьадангыга: «Эн антах тур» биитэр «Кэл бэттэх, атафым аттыгар олоҕор», — диэтэххитинэ, ⁴искитигэр араарсыыны таһааран, мөкү судьуйалы быһыыланафьт буолбатах дуо?

⁵Истинг эрэ, таптыыр бырааттарым, Тангара дьадангы дьону — итэҕэлинэн байытаары, Кинини таптыыр дьонго эрэннэрбит Саарыстыбатыгар киллэрээри — талан ылбыта этэ буолбатах дуо? ⁶Эниги буоллафына дьадангылары сэнээтигит. Баайдар энигини атафастыыллар, суукка биэрэллэр буолбат дуо? ⁷Эниги итэҕэйэн ылыммыт үтүөкэн ааккытын баһаафьрдааччылар эмиэ кинилэр буолбатахтар этэ дуо? ⁸Өскөтүн эниги Суруйууларга этиллибит «Чугастаафьгын, бэйэфин таптыырын курдук, таптаа» диэн үрдүкү сокуону толорор буоллаххытына, үтүө суолу тутуһафьт. ⁹Оттон киһини кимиттэн-тугуттан көрөн сыһыаннаһар буоллаххытына, эниги аньыыны онгороннут, Сокуон иннигэр буруйдаах буолан тахсафьт. ¹⁰Сокуону бүттүүнүн тутуһар эээри, бииригэр эмэ аньыыны онгорор киһи барытыгар буруйдаах буолар. ¹¹«Көссүүлэһимэ» диэбит Тангара «өлөрүмэ» диэн эмиэ эппитэ, онон эн көссүүлэспэт эээри, өлөрөр түбэлтэфьр син биир Сокуону кэһэбин. ¹²Эниги тылгыт-өскүт, быһыыгыт-майгыгыт, тугу гынаргыт барыта көнүл Сокуонунан дьүүлэниэхтээх дьон сиэринэн буолуохтаах. ¹³Амарафа суох дьон бэйэлэрэ амарафа суохтук дьүүлэниэхтэрэ; оттон амарах быһыы дьүүлгэ турбат.

Итэҕэл уонна дьайыы

¹⁴Бырааттарыам, итэҕэйэбин диир киһи онтуката олорор олоҕуттан көстүбэт буоллаҕына, кини итэҕэйбитэ туох көдьүүстээх буолуой? Ол итэҕэлэ кинини өрүһүйүүн сөп дуо? ¹⁵Өскөтүн биир итэҕэллээх быраата дуу, балта дуу таннар танҥаа биитэр аһыыр аһа суох буола сылдьалларын көрө-көрө, ¹⁶хайаҕыт эмэ «Чэ, эйэни кытта барын, ичигэстик танна, үчүгэйдик аһыы-сии сылдыын» диэн баран, аһыылларыгар ас, тангалларыгар танас бэрсибэтэҕинэ, ити эппитэ туох туһалаах буолуой? ¹⁷Син ол кэриэтэ итэҕэл эмиэ туох да үтүө дьайыыта суох аҥаардас буоллаҕына – өлбүт итэҕэл.

¹⁸Баҕар, ким эрэ: «Сороххо итэҕэйэр кыах, оттон сороххо үтүөнү онгорор кыах бэрриллэр», – диэҕэ. Оччоҕо мин киниэхэ этиэм: «Ол дьайыыта суох итэҕэлгин миэхэ көрдөр, оттон мин итэҕэлбин эйиэхэ олохпунан көрдөрүөм». ¹⁹Эн Тангара биир диэн итэҕэйэбин. Бэрт сөп, абааһылар эмиэ итэҕэйэллэр, бэл кутталларыттан салыбырас буолаллар. ²⁰Оттон эн, оттомо суох киһи, дьайыыта суох итэҕэл өлбүт* итэҕэл буоларын билиэххин баҕараҕын дуо? ²¹Өбүгэбит Авраам уолун Исаагы сиэртибэнниккэ ууран Тангара биһирэбилин ылбыта буолбат дуо? ²²Итэҕэлэ кини дьайыытыгар көмөлөспүтүн, оттон дьайыыта итэҕэлин мунутуурдук ситэрэн-хоторон биэрбитин эн көрбөккүн дуо? ²³Итинэн Суруйууларга этиллибит туолбута: «Авраам Тангараны итэҕэйбитэ, ол иһин Тангара кинини кырдыксыт кининэн билиммитэ». Онон Авраам Тангара доҕорунан ааттаммыта. ²⁴Киһи аҥаардас итэҕэлинэн эрэ буолбакка, дьайыытынан эмиэ быһыанарын көрбөккүт дуо? ²⁵Содур дьахтар Раав эмиэ, чуннуу кэлбит Израиль дьонун дьиэтигэр саһыаран баран, атын суолунан куоттаран биэрэн быһаммыта буолбат дуо? ²⁶Киһи тыына быһыннаҕына, этэ-сиинэ өлүк эрэ буолан хааларын курдук, үтүө дьайыыта суох итэҕэл эмиэ – өлбүт итэҕэл.

Тылы кыана туттуу туһунан

3 Бырааттарым, бары үөрэтээччи буоларга дьулуһуманг. Билэргит курдук, биһиги, үөрэтэр дьон, ордук кытаанахтык дьүүллэниэхпит, ²тоҕо диэтэххэ аһыыны бука бары элбэхтик

* ^{2:20} *Өлбүт* – сорох быллыргы гректии илиинэн суруйууга «кураанах».

онгоробут. Ким аньыны сангарбат — ол бүтүн бэйэтин үүн-нүүр-тэһиинниир сиппит-хоппут киһи. ³Холобур, биһиги аты айааһаары айаһар үүн кэтэртэхпитинэ, бүтүн бэйэтин салайар кыахтанабыт. ⁴Эбэтэр хараабылы ылан көрүң: хайдахтаах курдук улаханый, хайдахтаах күүстээх тыал кинини хамсатарый! Ол эрээри итинник сүүнэ хараабыл биир кыракый уруулга салайтаран, куормаһыт ханна баһарбытын хоту устар. ⁵Киһи тыла эмиэ ситигирдик: кып-кыракый эрээри, арбанара хара баһаам. Санаан көрүң: быычыкаайык уот кыыма түһэн, төһөлөөх элбэх ойууру сирий! ⁶Тыл эмиэ уот, биһиги эппитигэр-хааммытыгар баар аньы-хара эйгэтэ; тылбыт бүтүн бэйэбитин киртитэр, гееннаттан умайар буолан, олохпут эргимтэтин бүтүннүүтүн уоттуур. ⁷Ханнык баһарар кыыл-сүөл, көтөр, үөн-көйүүр уонна байһал харамайдарын айылһатын киһи айылһата сыһытар кыахтаах, сыһыппыта даһаны, ⁸арай бэйэтин тылын ким да сыһытар кыаһа суох: бу — өлөрөр сүлүһүнү толору ингэриммит, туохха да кыайтарбат хара дьай. ⁹Тылбытынан биһиги Аһа Танараны* айхаллыбыт, эмиэ тылбытынан Танараһа холоонноон айыллыбыт дьону кырыбыт. ¹⁰Биир киһи уһуттан алгыс да, кырыыс да суккуллар. Бырааттарыам, хайдах да итинник буолуон сатамат. ¹¹Биир дьүүктэттэн икки араас уу — аһы туустаах уонна ньулуун уу — тэнгэ сүүрүө дуо? ¹²Бырааттарыам, смоковницаһа маслина, виноградка смоква үүммэтин курдук, туустаах уонна ньулуун уу биир дьүүктэттэн сүүрбэт.

Үөһэттэн бэриллэр муударас

¹³Эһигиттэн хайаһыт муударай өйдөөһүй, дирин толкуйдааһый? Кини онтукатын үтүөкэн олоһунан, муударай өйө үөскэппит көрсүө-сэмэй майгытынан көрдөрдүн. ¹⁴Оттон сүрэххитигэр бэрт былдьаһар хара санааны ингэринэн, кингит-хаангыт холло сылдьар буоллаһына, хайһана барыман, кырдыгы балыйан сымыйалааман. ¹⁵Онтукаһыт үөһэттэн түһэр муударас буолбатах, сирдээһи өй, киһи муудараһа, абаһы өйө. ¹⁶Ханна ордугурһаһын, кингэнии баар да, онно хайаан да сатарыйы, бары куһаһан барыта баар буолар. ¹⁷Оттон үөһэттэн түһэр

* ^{3:9} Танараны — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «Айыы Тойону».

муударас, бастатан туран, ыраас, ол кэннэ эйэ-дэмнээх, сэмэй, истигэн, өрүүтүн амарах, өрүүтүн үтөнү онгорор, кырдыгы тутуһар, истин-иһирэх буолар. ¹⁸Эйэни олохтуур дьон эйэ-дэмнээхтик ыспыт сиэмэлэриттэн кырдык үүнүүтүн өлгөмнүк ылыахтара.

Бу дойдулуун доҕордоһуу – Тангараҕа өстөнүү

4 Эһиги өстөһүүгүт, иирсээннит барыта хантан күөдүйээн тахсарый? Эккитигэр-хаангытыгар охсуһар кыдыктаргытыттан буолбатах дуо? ²Тугу эрэ баҕараҕыт да, баҕарбыккыт эһиэхэ кэлбэт, суох, ол иһин эһиги өлөрсөбүт. Ордугургуугут да, кыайан ситиспэккит; иирсэҕит, өстөһөбүт да, Тангараттан көрдөспөт буолангыт, туоххут да суох. ³Көрдөһөргүтүгэр эһиги үтөбүэ дьулуһан буолбакка, табылгытын тарҕатаары көрдөһөбүт, ол иһин эһиэхэ бэриллибэт. ⁴Оо, содурдар! Бу аһыылаах дойдулуун доҕордоһуу Тангараҕа өстөнүү буоларын билбэт үһүгүт дуо? Онон, ким бу аһыылаах дойдуну кытта доҕордоһуон баҕарар, ол Тангараҕа өстөөх буолар. ⁵Эбэтэр «Тангара биһиги испитигэр олохсуппут Тыына, күнүүлүөбүр диэри, таптыыр» диэн Суруйууларга этиллибит тыл өскүөрүтүн эрэ тыл дии саныгыт дуу? ⁶Ол эрэри соччонон Тангара өлгөм илгэлээх үтөнү биэрэр. «Тангара үрдүктүк сананааччыларга утарылаһар, сэмэйдэргэ үтөтүк сыһаннаһар» диэн ол иһин этиллибитэ.

⁷Онон Тангараҕа бас бэринин, адьарайга утарылаһын, оччоҕо адьарай эһигиттэн тэскилиэ. ⁸Тангараҕа чугаһаан, оччоҕо Тангара эһиэхэ эмиэ чугаһыа. Аһыылаахтар, илиигитин ыраастанын, халбаннааччылар, сүрэххитин көннөрүнүн. ⁹Кэмсинин, ытаан, аймаһыйын – күлүүт ытабылга, үөрүүгүт кутурҕанна кубулуйуохтун. ¹⁰Айыы Тойон иннигэр сыһыйын, оччоҕо Кини эһигини үрдүктүк тутуо.

¹¹Бырааттарыам, бука диэн бэйэ-бэйэҕитин холуннарсыбат буолун. Быраатын холуннарар, дьүүлүүр киһи Сокуону холуннарар, Сокуону дьүүлүүр; ол аата эн Сокуону толорооччу буолбакка, хайыы-үйэ бэйэн судьуйа буолан хаалаҕын. ¹²Сокуон Таһаарааччы уонна Судьуйа биир эрэ баар: Кини эрэ өрүһүйэр, Кини эрэ өлөрөр кыахтаах. Оттон эн атын киһини дьүүлүүр кимниин-туоххунуй?

Улаханньк сананааччылары сэрэтии

¹³ Билигин эһиги, «бүгүн-сарсын манньк куоракка баран, сыл буолан, эргинэн барыс киллэриниэхпит» дэһээччилэр, миигин истин! ¹⁴ Эһигини бэл сарсын туох күүтэрин билбэккит буолбат дуо? Эһиги олоххут диэн тугуй? Быстах кэмгэ тахса түһэн баран, уостан хаалар паар буолбатах дуо? ¹⁵ Оттон эһиги буоллабына «Айыы Тойон биэрдэбинэ, тыыннаах буоллахпытына, ону да оноруохпут, мань да ситэриэхпит» диир оннугар, ¹⁶ бэрдимсийэр идэбитинэн киһиргэнэбит: итинник киһиргэнии барыта аныы буолар. ¹⁷ Онон үтүнү хайдах онгорору билэ-билэ, ону онорбот киһи аныыны онорор.

Баайдары сэрэтии

С Аны билигин, баайдар, миигин истин! Эһиги ытаан-сонгоон, аймаһыйын: эһиэхэ аана суох алдьархай ааннаан иһэр. ² Муспут баайгыт-дуолгут барыта илдьи сытыйбыт, танаскытын-сапкытын көйүүр сиэбит, ³ кыһыл да, үрүн да көмүскүт дьэбин буолбут — ол дьэбинэ эһигини утары туоһу буолан, эккитин-сииннитин уот курдук түрүтэ сиэбэ. Эһиги тиһэх күннүтүгэр анаан кылаат мунньуммуккут! ⁴ Бааһынабытын көрбүт-харайбыт үлэһиттэргит хамнастарын төлөөбөккөбүт, ити энэлийэр сангалара энсиллэр, кинилэр энэлгэннэрэ хайыы-үйэ Айыы Тойон Саваоф* кулгааҕар тийдэ! ⁵ Эһиги сиргэ байан-тайан олорбуккут, дуоһууоххутугар диэри көччүйбүккүт, идэһэ буолардыы, сүрэххит сыаланыар диэри, уойбуккут. ⁶ Эһиги кырдыксыттары дьүүлээн өлөрбүккүт. Кинилэр эһиэхэ утарыласпатахтара.

Тулуурдаах буолуу уонна Танараҕа үгүү

⁷ Онон, бырааттарыам, Айыы Тойон кэлиэр диэри, мөлтөөн-ахсаан биэриэмэн, тулуурдаах буолун. Көрбөккүт дуо бурдук сириг онорооччу, сиртэн күүтүүлээх үүнүүтүн ылыар диэри, күһүннү да, сааскы да ардабы хайдах курдук тулуурдаахтык күүтэрин! ⁸ Эһиги эмиэ ол курдук тулуурдаах буолун, кытаанах санааланын — Айыы Тойон кэлэрэ чугаһаата. ⁹ Дьүүлгэ турбат туһугар, бырааттарыам, бэйэ-бэйэбитин сэмэлэспэт-сунхаласпат

* ^{5:4} Саваоф (евр.) — «Халлаан сэриитин Тойоно».

ИАКОВ 5

буолун: Судьуйа хайыы-үйэ субу аанна кэлэн турар. ¹⁰Бырааттарым, Айыы Тойон аатынан эппит-үөрэппит пророктары эрэи-кыһалҕаны тулуйуу холобура онгостун. ¹¹Билэргит курдук, биһиги тihэбэр диэри тулуйбут дьону алгыстаахтар диэн ааттыбыт. Иов эрэи-муну хайдах тулуйбутун туһунан эһиги истибиккит, итиэннэ амарах сүрэхтээх, аһыныгас санаалаах Айыы Тойон киниэхэ тihэбэр хайдах сыһыаннаспытын эмиэ билэбит.

¹²Уонна, бырааттарым, хаһан да андаҕайбат буолун, халлаанынан да, сириэн да, атын тугунан даҕаны андаҕайман; эһиги сөп диэбиккит чахчы сөп буоллун, суох диэбиккит чахчы суох буоллун, оччоҕо дьүүлгэ туруоххут суоҕа.

¹³Ким эһигиттэн эрэи көрөр – Таһараҕа үнтүн. Ким үөрэр-көтөр – псаломнары ыллаатын. ¹⁴Ким ыалдьар, ол Церковь пресвитердарын ыһырдын, оччоҕо кинилэр кэлэн ыарыһаҕы елей арыынан сотон баран, кини туһугар Айыы Тойон аатынан үнтүннэр. ¹⁵Итэбэл үнүүтэ ыарыһаҕы үтүөрдүө, Айыы Тойон кинини сүһүөбэр туруоруо, аһыыны-буруйу онгорбут буоллаҕына, онто бырастыы буолуо. ¹⁶Онон үтүөрэр туһугар, бэйэ-бэйэҕитигэр аһыыгытын этинэр, бэйэ-бэйэҕит туһугар үнэр буолун. Кырдыксыт күүстээх үнүүтэ үгүһү онгорор кыахтаах. ¹⁷Илия эмиэ биһиги курдук киһи этэ гыннан баран, ардах түспэтин диэн үнпүтүгэр, сиргэ үс сыл алта ый устата ардах түспэтэҕэ, ¹⁸онтон эмиэ үнпүтүгэр – халлаан ардаҕын түһэрбитэ, сир үүнүүтүн биэрбитэ.

¹⁹Бырааттарыам! Өскөтүн эһигиттэн хайаҕыт эрэ кырдыктан туораабытын ким эмэ көнө суолугар төнүннөрдэбинэ, ²⁰кини билиэх тустаах: аһыылааҕы албын суолуттан эргилиннэрбит киһи дууһатын өлөр өлүүттэн быһыһаҕа, үгүс аһыытын-харатын бырастыы гыннарыаҕа.